

IZHAJA VSAKO SOBOTO.
Uredništvo in uprava Ljubljana, Dalmatinova ulica 11. — Poštni predal št. 115. — Naročnina na mesec 4 Din, četrta leta 12 Din, pol leta 24 in na leto 48 Din. — Za inozemstvo na mesec 8 Din.

EDINOST

GLASILO JUGOSLOVANSKE NARODNE STRANKE

Leto I.

V Ljubljani, dne 1. septembra 1934

Štev. 27.

Odgovor naroda na klevete in laži

Na veličastnem shodu Narodne stranke v Lebanih je narod glasno in dostojno odgovoril na vse podle intrige in laži, ki jih trosijo razni voditelji JRKD stranke --- Narodova ljubezen in neomejeno zaupanje do njegovih pravih, opozicijskih poslancev --- Sijajna udeležba brez priprav in reklame --- Odločne besede zastopnika Slovencev dr. Potokarja --- Navdušene manifestacije bratstva med Srbi, Hrvati in Slovenci

Javnosti so dobro znane vse mnogoštevilne intrige, klevete in laži, s katerimi so nastopali naši nasprotniki iz vrst propadajoče JRKD ali novo imenovane Jugoslovanske nacionalne stranke javno in za kulisami proti našim narodnim poslancem in proti našim voditeljem, katere so hoteli osmešiti, oblatiti in onemogočiti med narodom. Intrigirali so gg. Pucelj, dr. Kramer, Urek in drugi na svojih klavernih shodih in sestankih, češ, da naš opozicijski poslanec g. Miloš Dragović z ostalimi tovariši hodi v Slovenijo na shode Jugoslovanske narodne stranke zato, ker se v lastni volilni okraj ne upa, ker da bi ga njegovi volilci nagnali in da niti v svojem rojstnem kraju ne more prirediti javnega shoda.

Čeprav so vse te zlobne intrige in izmišljotine za vsakega razsodnega človeka že takoj otipljive v svoji lažljivosti, je naš prijatelj in tovariš, narodni poslanec g. Milan Dragović vendarle preteklo nedeljo brez vsake kričave reklame in priprav sklical v svojem okrajnem mestu LEBA-NIH javen shod Jugoslovanske narodne stranke, ki je uspel nad vse sijajno prav v vsakem pogledu. Shoda se tudi g. Pucelj, ki je bil pozvan nanj javno, ni udeležil, čeprav bi se prav ob tej priložnosti lahko na lastne oči in ušesa prepričal o neresničnosti vsega, kar je doslej izustil ob raznih priložnostih o g. Milošu Dragoviću in o njegovem stališču med njegovimi volilci.

Kakih 45 km južno od Niša leži industrijsko mesto Leskovac, ki šteje 18.000 prebivalcev; okrog 20 km od Leskovca zapadno pa gospoduje ob reki Jasenici mestce Lebane s svojimi 1500 prebivalci. Lebane so sedež jasičkega okraja, ki se razteza po dolžini okrog 80 km ob reki Jasenici, dolina pa je na obeh straneh obdana od gričevja. Svoječasno je jasički okraj spadal pod kosovsko oblast s sedežem v Prištini, sedaj pa je sestavni del vardarske banovine. Jasički okraj je znan v zgodovini po svojih junških sinovih, ki so pripadali slavemu »železnemu (gvozdenemu) polku«; v jasičkem okraju je med avstrijsko-nemško okupacijo v svetovni vojni tudi izbruhnila znana velika oborožena vstaja.

Preteklo nedeljo dne 26. avgusta so se Lebane napolnile že v ranem jutru s tisočglavimi množicami, ki so prihajale peš ali na konjih oziroma vozovih iz vseh naselbin prostranega okra-

ja, čeprav ni bila izvršena nikakršna glasna reklama s strani poslanca g. Miloša Dragovića, nosilca popolnega zaupanja vsega našega prebivalstva tega okraja. Ljudje so se gnetli na zborovališču in vsak je hotel stisniti svojemu ljubljenu poslancu roko, ko se je v družbi tovarišev pojavil na trgu. Mnogi kmetje se niso strasili naporov in daljave ter so prihajali v Lebane iz svojih vasi, oddaljenih po 50 in še celo več kilometrov. Kaj takega zmora le navdušena bratska ljubezen, kakor se goji pod praporom Jugoslovanske narodne stranke in ki jo oznanjajo le taki zvesti, pristni sinovi naroda, kakor je prijatelj g. Miloš Dragović s tovariši. Med množico, ki je še precej pred pričetkom zborovanja narasla na več, kakor 6000 duš, je bilo v izredno velikem številu opaziti tudi duhovščino. Prav z ozirom na dejstvo, da je bil shod napovedan šele tri dni prej, vidimo v njem z ozirom na udeležbo nadvse zgovern dokaz, kako ljubi narod svojega poslanca g. Miloša Dragovića in kako nepopisno zaupanje goji vanj.

Na shodu je nastopilo s stvarnimi govori, vsebujočimi razlaganje programa Narodne stranke in pojasnjevanje sedanjega političnega položaja, sedem govornikov in sicer gg. poslanci DR. MILAN METIKOŠ, JOSIP STAJČIČ in STANKO TRKULJA iz Hrvatske, poslanec VLADA KRSTIĆ iz Šumadije, DR. IVO POTOKAR iz Slovenije, arhitekt DRAGO ŽIVOJINOVIĆ iz Beograda v imenu naše omladine in končno še domačin in sklicatelj shoda, naš vrli poslanec MILOŠ DRAGOVIĆ.

Vsa izvajanja govornikov je sprejemal zbrani narod z globokim umevanjem, vidnim soglasjem in navdušenim odobravanjem. Posebno pozornost in prisrčen odziv so posvetile te tisočglave množice nepokvarjenega naroda iz osrčja Srbije govoru zastopnika Slovencev, podpredsednika Glavnega odbora in predsednika Akcijskega odbora za Slovenijo, g. dr. Iva Potokarja. Čigar govor je med drugim izzvenel med neprestanimi ovacijami Slovencev in jugoslovanskemu bratstvu, sledeče:

»Dragi bratje! Prinašam bratske pozdrave izpod snežnih planin, od izvira bistre Save, iz lovske Dravske banovine, kjer bijejo pod praporom Jugoslovanske narodne stranke naša srca prav tako, kakor bijejo danes srca vseh gospodarsko izčrpanih,

socijalno izmoganih, v pravici ogorčenih in v poštenju užaljenih, vrednih sinov širom te naše lepe, divne Jugoslavije.

Srečen in ponosen sem, da Vas morem kot Slovence pozdraviti na tem zgodovinskem področju stare srbske zemlje, slavne vse od vladarjev junaške Raške dalje; zadovoljen in radosten pa sem, ko vidim, kako potomci slavni junakov s Kosovega polja spoštujejo svojega dobrega junaškega sina, ki je v svoji borbi za pravico in poštenost neodjenljiv ter neutrudljiv. Pa prihaja tudi med nas Slovence, da nam v teh težkih časih gospodarskega in moralnega propada vlije vere v lepšo bodočnost, do katere mora združeno borbo čimprej priti.

Naši nasprotniki iz nacionalne stranke so mojstri laži in spletkarjenja in se radi tega ni prav nič čuditi, če sta gospoda dr. Kramer in Pucelj natvezovala svojim redkim pristašem, da prihaja vaš Dragović v Dravsko banovino zato, ker se ne upa pokazati se pred vas, kamoli prirediti celo javen zbor v svojem volilnem okraju. Ko smo odredili javen zbor v Lebanih, smo omenjeno gospodo iz nacionalne stranke pozvali, naj pride na ta zbor, da na licu mesta prouči, kaj Miloš Dragović med narodom pomeni. Pa oni, kakor vidite, niso prišli, kar je povsem razumljivo, ker zasmehovanja in sramote njih če rad ne doživlja, pesti sinov železnega polka pa so koščene in udarne. Ta gospoda s celim vodstvom nacionalne stranke vredno dobro ve, kaj poslanec Narodne stranke Miloš Dragović v svojem volilnem okraju zmora in česa oni med narodom ne premorejo, pa najsi stoji za njimi — kakor pravijo — milijonska armada papirnatih junakov.

Pred nekaj dnevi so tu v bližini, v Nišu, dopovedovali funkcijonarji nacionalne stranke, da za nacionalno stranko javni zbori niso potrebni. Ko čita človek, ki pozna dejanske politične prilike in razpoloženje naroda do nacionalne stranke, to modro izjavo, se ne hote spomni stare bajke o lisici in kislem grozdju. Stara, iznemogla lisica si je zaželela sladkega grozdja. Ker pa je bila mala in je grozdje viselo visoko na trti, se je tolažila s tem, da je godrnjala sama pri sebi, da grozdja neče, ker da je pre-kislo. Nacionalna stranka bi že rada prirejala javna zborovanja med narodom, a ker ve, da bi na te shode s srcem nihče ne prišel,

SHODI Jugoslovanske narodne stranke

V nedeljo, 2. septembra 1934

Na Vranskem ob 7. uri zjutraj pri cerkvi.
V Šoštanju ob pol 11. uri dopoldne na Vodnikovem trgu pred „Zadružnim domom“.

Na obeh shodih bo poročal predsednik akcijskega odbora Narodne stranke za Slovenijo g. dr. Ivo Potokar iz Kamnika.

V Rogatcu ob pol 8. uri zjutraj na trgu.

V Žetalah ob 11. uri dopoldne pred šolo pod lipo g. Filipiča.

Pri Sv. Florijanu ob Boču ob 3. uri pop. na vasi.

Na vseh treh shodih bo poročal član akcijskega odbora Narodne stranke za Slovenijo g. Drago Kornhauser iz Ljubljane.

Shodi se vrše ob vsakem vremenu!

Udeležite se jih polnoštevilno in privedite s seboj vse znance in prijatelje!

se tolaži s tem, da so zborovanja zanj enostavno nepotrebna.

Voditelji in poslanci nacionalne stranke se razburjajo in hudujejo, ker prihaja vaš borbeni Miloš v Slovenijo, a naš narod hoče slišati odločno besedo iz ust borca Narodne stranke Miloša Dragovića. Našemu slovenskemu narodu je namreč težko, saj so vsi njegovi poslanci člani nacionalne stranke, ki je s svojimi ogabnimi dosedanjimi metodami z odliko položila izpit o udarjanju s pestjo v lice naroda in o zločinskem potvarjanju narodne volje. Teh svojih poslancev slovenski narod neče poslušati, zato pa tem radostneje sprejema Vašega Miloša, ki ga navdušeno pozdravlja in se mu hvaležno zahvaljuje za uteho. Človeku, ki pravilno pojmuje jugoslovansko ideologijo, radostno utripuje srce, ko vidi in čuje, kako Slovenci navdušeno pozdravljajo borca za politične svobode s Kosovega polja kakor svojega rodnega sina. To nam je dokaz, da smo po srcu eno, čeprav nas loči jezik in ni na svetu sile, ki bi nas mogla kdajkoli razdvojiti, kajti eno utripajoče srce se na dva dela razdeliti ne da.

Po besedilu narodne pesmi je živel svojčas tu v vaši okolici zloglasni Musa Kesedžija, strašen človek, ki je teptal narod, pobiral od njega krvave davščine in zavzemal stališče, da je narod radi njega. Izgleda, da si je na-

cijonalna stranka tega samosilnika vzela za vzor svojemu delovanju. Saj tudi ona misli, da je narod radi nje, a ne ona radi naroda. Ali narodna zavest, izoblikovana v zgodovinski sliki kraljeviča Marka, odstranila je tega neželjenega gospodarja, in kakor svojčas kraljevič Marko, tako naj sedaj celokupni jugoslovanski narod, združen v borbi in volji, pregazi nacionalno stranko, ki doslej s svojim delom ni z ničemer pokazala, da vodi račun o trpljenju in težkem stanju naroda.

Poslednji čas je, da se vsi pošteti Srbi, Hrvati in Slovenci združimo v enotno vrsto, da se medsebojno ljubimo, da spoštujemo drug drugega in da v borbeni volji visoko dvignemo prapor Jugoslovanske narodne stranke, zavedajoč se skupno tega, da brez skupne borbe ni svobode in da le borba vodi do popolne zmag.

Živela borba, živela narodna stranka, živel vaš in naš junaški Miloš Dragović.

Mogočnejšega odgovora od volilcev našega narodnega poslanca, g. Miloša Dragovića, gospodje iz vrst JRKD stranke, zlasti pa gg. dr. Kramer in Pucelj, niso mogli pričakovati. Vsemu narodu pa naj služi shod v Lebanih v vzpodbudo v nadaljnji borbi kot živ dokaz, da ideja in program Jugoslovanske narodne stranke zmagujejo ta v vseh krajih Jugoslavije.

Dva tabora

Dočim drži vladna stranka JRKD sestanke za več okrajev v skromni šolski sobi, se vrše veliki shodi opozicijske Narodne stranke javno in s tisočeriimi udeleženci iz naroda po vseh okrajih in pod vedrim nebom

Borba, ki jo vodi narod preko svoje edine prave predstavnice in zastopnice, preko opozicijske Jugoslovanske narodne stranke, za svoje politične svoboščine, za pravico, poštenost in resnico, za enakost in enakopravnost, toda proti korupciji in proti vsemu slabemu, ki ga tlačijo in mori, — ta velika, zgodovinska borba izziva sedaj tudi »veliko« vladno JRKD ali kakor se po novem blagovoli samovoljno imenovati: Jugoslovansko nacionalno stranko, da se je pričela tudi ona počasi in previdno gibati med — narodom. Vladna JRKD oziroma Jugoslovanska nacionalna stranka ima v svojih vrstah 285 narodnih poslancev, nad 5000 občinskih županov. Ta stranka se javno hvali na vsa usta, da ima vpisanih že nad 2 milijona — volilcev v svojih članskih seznamih. Jugoslovanska narodna stranka ima samo 10 narodnih poslancev in nima lastnih večjih časnikov (izvzemši dva tednika: »Edinost« v Ljubljani in »Jedinstvo« v Petrinji), nima tudi nobenih fondov in avtomobilov, v njenih vrstah ni niti predstavnikov veleindustrijalcev, veleposestnikov, veletrgovcev in bančnikov, ker so vsi ti v vrstah članov vladne JRKD stranke, v rokah katere so tudi vsi veliki fondi, mnogoštevilni avtomobili, kakor tudi ves veliki dnevni in ostali tisk.

In tako čuti sedaj ta »velika in močna« vladna JRKD stranka naenkrat nujno potrebo, da se poda med narod; toda ona ne sklicuje javnih shodov in zborov, na katerih bi mogel vsak slišati, kaj se v štabu te stranke pripravlja, kaj se v njem dela in kaj se v njem rešuje oziroma kako se rešuje, temveč ti voditelji »silne 2-milijonske članske armade« sklicujejo le absolutno zaupne sestanke v tesnih izbah za zaprtimi vrati, in to sestanke za več okrajev v isti izbici; na teh sestankih se gospodje tiho pomenijo in razgovore med seboj, kako »silno« in »nepremagljivo« stoje njihove organizacije v tem ali onem kraju.

Jugoslovanska narodna stranka je imela s svojimi 10 narodnimi poslanci v preteklih zadnjih 12 mesecih v skoraj vseh okrajih nad 460 velikih javnih shodov širom Jugoslavije. Naša Narodna stranka nima česa tajiti pred narodom, temveč zbira narod v svoje organizacije in ga pripravlja za odločno borbo za pravičnost in enakost ter enakopravnost, za borbo za tajno volilno pravico in svobodne volitve. Vladna JRKD stranka noče dati narodu niti tajnega glasovanja niti svobodnega tiska, ne da mu niti pravega zakona o razdolžitvi kmeta niti zakona proti korupciji. Jugoslovanska narodna stranka prireja javne shode, na katerih razlaga narodu svoj program, na katerih pa tudi poslušajo skrbi in težave naroda; vladna JRKD stranka pa ima nasprotno samo redke zaupne sestanke kar za več okrajev obenem v kaki šolski učilnici, katerih se udeležujejo po večini le občinski župani in zaupniki njihove stranke.

Narod se vprašuje, kaj vendar JRKD oziroma Jugoslovanska nacionalna stranka skriva šepeta in zakaj ne sklicuje javnih shodov; vprašuje se pa tudi, zakaj ne pove narodu odkrito, zakaj mu noče dati splošne in enake tajne volilne pravice, zakaj mu ne da zakona o popolni razdolžitvi kmetov in ostalih malih gospodarstvenikov, zakaj ne ukine nepotrebnih zaščitnih industrijskih carin, zakaj ne zniža cen industrijskih izdelkov, zakaj ne sklepa ugodnih in primernih trgovinskih pogodb s sosednjimi državami v korist naše kmetijske produkcije, zakaj ne zniža davkov in doklad v sorazmerju s padcem cen kmečkih pridelkov? Zakaj ne lajša narodu bremen, ko ji je to vendar mogoče, saj ima v narodnem predstavništvu 285 poslancev in okrog 60 senatorjev? »Velika« vladna JRKD oziroma Jugoslovanska nacionalna stranka bi mogla, če bi le hotela, pomagati narodu, toda njej

niso mar narodove skrbi in potrebe, temveč ona hoče le čimdalje nad narodom — vladati!

Kolikor smo mogli zabeležiti, je priredila vladna JRKD stranka v Sloveniji le dva javna shoda, pa še ta dva v takih žalostnih okoliščinah, da bi si lahko prihranila blamažo in sramoto, če bi ostala dosledna svoji navadi prirejanja zgolj zaupniških razgovorov za zaklenjenimi vrati. Oba shoda, ribniški in brežiški, sta zapustila v našem javnem življenju skrajno odvraten, neprijeten (za JRKD stranko namreč!) odmev. V Ribnici je potek shoda zapustil »moralnega mačka« s potvorbo govora senatorja g. Milutina Dragovića, v Brežicah pa v obliki raznih javnih nasilstev jeerkadejevskih priganjačev in tem sledečih kazenskih ovadb na sodišču. S takimi shodi je res boljše, da JRKD stranka preneha in da zopet le zaupno zboruje o svojem splošnem polomu in koncu v vseh pokrajinah države.

Jugoslovanska narodna stranka kot najodločnejša zagovornica in zaščitnica predvsem našega malega človeka, bo tudi v bodoče, zvesta svoji obljubi, vneto krbela, da bo narod v svoji borbi za lepšo bodočnost — čimprej uspel! Brez borbe ni zmage! Zato naprej, vsi člani, prijatelji in pristaši borbene Jugoslovanske narodne stranke, naprej, vrli borbaši!

Kdo je kamen spodtike?

Vsa poštena jugoslovanska javnost zahteva razčiščenje meglenih podtikanj, obtožb in denuncijacij

Narodni poslanec in predsednik poslanskega kluba Jugoslovanske narodne stranke g. dr. Milan Metikoš je vložil 25. junija t. l. na plenarni seji narod. skupščine na predsednika ministr. sveta g. Nik. Uzunovića zaradi obtožbe proti patriotskim nacionalnim organizacijam, iznešene v sklepih Kluba senatorjev in narodnih poslancev Jugoslovanske nacionalne stranke, naslednjo interpelacijo:

Gospod predsednik!

V sklepih Kluba senatorjev in poslancev Jugoslovanske nacionalne stranke z dne 22. junija 1934., objavljenih v vseh dnevnikih naše države, stoji v 2. točki, alineja 2, naslednje: »Z ozirom na neke politične akcije, ki se vodijo danes v državi, skrite pod patriotskimi ali nepolitičnimi ali pa nadstrankarskimi naslovi, Klub ugotavlja, da te akcije niso ostale v okviru zakonitih predpisov in da so pogosto prekoračevale vse dolžne obzire, vnašajoč z metodami svoje borbe v narodne množice nezaupanje v pozitivno javno delo in rušeč z demagoškimi krilaticami tako potrebno narodno solidarnost in družabno harmonijo.«

Ker imamo v naši državi toliko uglednih nacionalnih organizacij, ne le Sokolskega saveza, Narodne odbrane, Jadranske straže in mnogoštevilna ostala narodna združenja, je potrebno, da se ta obtožba točno določi in individualizira, na katera nacionalna združenja se nanaša oziroma na katere in kakšne njihove akcije, ker ta splošna obtožba zadeva nacionalne organizacije vobče, češ da vodijo neke politične akcije v državi, ki niso ostale v okviru zakonitih predpisov in da so čisto prekoračevale vse dolžne obzire, vnašajoč z metodami svoje borbe v narodne množice nezaupanje v pozitivno javno delo in družabno harmonijo, — potrebno pa je tudi, ga se javnost obvesti,

katere so te tako nevarne nacionalne organizacije, ki razvijajo tako, za državo in narod škodljivo akcijo.

ker se v točki 3. istih sklepov naglašja, da klub senatorjev in narodnih poslancev Jugoslovanske nacionalne stranke popolnoma odobrava stališče predsednika stranke glede »na take akcije«, se opravičeno pričakuje od Vas, da daste javno pojasnilo narodu, katere nacionalne organizacije obtožuje Jugoslovanska nacionalna stranka in da se navedejo konkretni primeri, kdaj so te akcije prekoračile okvir zakonitih predpisov ter vse dolžne obzire in kakšne metode borbe so vnašale v narodne množice na škodo pozitivnega javnega dela, rušeč z demagoškimi krilaticami danes tako potrebno narodno solidarnost in družabno harmonijo. Te tako splošne obtožbe, naperjene proti vsem patriotskim organizacijam v naši državi, upravičeno razburjajo člane vseh nacionalnih združenj in društev ter vseh pravih patriotov te države. Zahtevajo nujno pojasnilo, da se, če so že mišljene posamezne organizacije, iste označijo s točnim imenom in naj se točno navedejo razlogi in dejanja, na podlagi katerih so bile sestavljene te obtožbe. Vse dotlej pa ta insinucija, vržena generalno in pavšalno na tolikere naše patriotske in rodoljubne organizacije, nudi mnogo vzrokov za ogorčenje proti takemu postopanju Jugoslovanske nacionalne stranke. Stranka naj nastopi odkrito in odkrito naj označi nasprotnika, katerega napada, ne pa da tako bojazljivo napada pavšalno vse patriotske in rodoljubne organizacije s težkimi žalitvami in klevetami.

Treba je vedeti, ali se ta komunike Jugoslovanske nacionalne stranke nanaša na Sokolski savez Kraljevine Jugoslavije, na Narodno

Javen shod

Jugoslovanske narodne stranke

v Kamniku

bo v nedeljo, dne 16. sept. 1934

dbrano, Združenje rezervnih častnikov in bojnikov, Invalidsko združenje, Četniško združenje, Združenje dobrovoljcev, Jugoslovansko nacionalno omladino »Kardordje«, Jadransko stražo, Aeroklub, Združenje bojnikov, Jugoslovansko nacionalno delavsko organizacijo in na mnoge druge, ker narod mora vedeti, zakaj se obtožujejo tako generalno in pavšalno patriotska in nacionalna združenja brez točne navedbe imena organizacij in brez vsakih dokazanih dejstev, zlasti pa še, če je znano, da se nahaja v raznih patriotskih organizacijah v naši državi toliko tisočev tako zaslužnih narodnjakov, ki so s svojim patriotskim delom storili za narod in domovino več, kakor samo svojo dolžnost.

Iz teh vzrokov prosim, da mi blagovolite v narodni skupščini ustmeno odgovoriti:

1. Ali Vam je znan komunike Kluba narodnih poslancev in senatorjev Jugoslovanske nacionalne stranke z dne 22. junija 1934., v katerem se obtožujejo patriotske organizacije nezakonitega, protinacionalnega dela in ali priznavate ta komunike za svoj?

2. Ali ste pripravljeni dati polno zadoščenje vsem nacionalnim patriotskim združenjem, ker je ta komunike obtožba proti vsem patriotskim združenjem generalno in pavšalno, obenem navesti tudi opravičene vzroke z navedbo vseh onih patriotskih organizacij, na katere se nanaša težka obtožba Jugoslovanske nacionalne stranke?

3. Zakaj je Jugoslovanska nacionalna stranka navalila na rodoljubne in patriotske organizacije, ki se z vso pravico bore za razčiščenje nezdravih razmer v državi in zakaj ne ukrene nobenih zakonitih ukrepov, če je v kakem primeru dokazano kršenje zakonov?

4. Ali ste voljni iznesti točno one patriotske organizacije, na katere se nanaša ta obtožba Jugoslovanske nacionalne stranke, obenem z navedbo dokazov in razlogov za to obtožbo

Izvolite, gospod predsednik ministrskega sveta, sprejeti dokaze mojega spoštovanja. Predsednik Kluba narodnih poslancev Jugoslovanske narodne stranke:

Dr. Milan Metikoš, l. r.

Kmetova stiska

ne pozna padanja, temveč se neprestano zvišuje in poostruje

Mnogo smo že govorili in pisali o veliki stiski, ki oklepa in duši našega kmeta, pa bodisi da je to v Šumadiji ali Bosni ali v Hrvaškem Zagorju ali pa v naši lepi Sloveniji. Nešteti apeli, prosti vsake demagogije, temveč nasprotno vsubejoči izključno le živo, pretresljivo resnico in resnost položaja, so bili zlasti v zadnjih mesecih naslovljeni na pristojne činitelje, da bi se zavzeli za trpeči kmečki narod, ki ga brez olepševanja dejanskega obupnega stanu stvarno — vrag jemlje. Vse te prošnje, odposlane v obliki resolucije in osebnih intervencij na pristojna mesta, doslej niso našle odziva, in položaj se še ni izboljšal niti za las. Tako postopanje napram narodu, ki je temelj in vsestranska moč, pa seveda tudi varnost države, ni na mestu in ga narod niti najmanj ni zaslužil. To žalostno dejstvo je treba ugotoviti, da ne bo zopet smešnih in bedastih hvalisanj ob priliki javnih nastopanj ali zaupnih razgovorov za zaklenjenimi vrati, ko teče beseda o ohranitvi propadajoče JRKD stranke.

Kdo je kriv današnjega težkega stanja jugoslovanskega kmeta, ve že vsak otrok v državi. Kjer so pa pojmi po zaslugi prizadetih faktorjev še nekoliko zmedeni in megleni, se bo potrudila Jugoslovanska narodna stranka, da jih bo s pomočjo svojih neutrudljivih narodnih poslancev in ostalih agilnih voditeljev razbistrila in dokončno razčistila.

Kmetova stiska je vsak dan hujša! To je resnica, ki je ne more ovreči in zanikati nihče! Kar ne zmorejo elementarne nezgode, pripomorejo najrazličnej-

še javne dajatve. Ves naš kmečki narod priznava, da mora plačevati davke, ker to dela že od nekdaj in ker brez njih država nikakor ne more obstojati. Nekako razumljive so mu z ozirom na nove težke razmere v splošnem tudi še nekatere druge dajatve, takse, naklade, samoupravne dajatve itd. Nikakor pa tega ne smemo in tudi ne moremo trditi o vseh javnih, državnih in samoupravnih bremenih, ki se nalagajo našemu kmetu in katerih katastrofalnega učinka na kmetovi koži še nihče odgovornih činiteljev ni trezno in resno proučil.

Ponovno smo že nastopali proti raznim občinskim samolastnim taksam, uvozninam, mitninam, tržnim pristojbinam, tehtninam in drugim neštetim bremenom, ki jih mora vsa nositi na že itak preobremenjenem hrbišču naš izmzgani kmet. Najhujše in najtrše pa so te dajatve menda res na ozemlju ljubljanske mestne občine, vsaj tako se zatrjuje v poučenih krogih. S takim postopanjem se namenoma prekinja že itak nevarno ogroženi in rahlo spleteni kontakt nad mestnim in podeželskim prebivalstvom.

Pa ne gre le zato! Gre v prvi vrsti za gospodarski obstoj in ohranitev našega kmeta. Elementarne škode in običajne davke človek še prenese in plača, kolikor pač more; toda dajatev, ki jih na ljubljanski mitnici polaga naš kmet, nihče ne zmoredor zna sploh računati resno z življenjem. Te uvozne mitnine so višje in hujše, kakor vsi davki ali celo slabe letine. Mitnina, ki jo mora plačevati podeželski človek od svojih pridelkov, ki so že itak skoraj brez cene, znaša po-

vpredno 20 do 25 odstotkov vrednosti uvoženega blaga oziroma izkupička.

Mar ni več človeka na svetu, ki bi se zavzel za tako neusmiljeno izrabljanega kmeta. Včasih so bili v takem primeru takoj na mestu narodni poslanci, sedaj pa nismo še o nobenem slovenskem poslancu slišali, da bi bil odprl usta v prilog izrabljanega kmeta na ljubljanskih mestnih mitnicah. Kolikor nam je znano, sedi v jugoslovanskem parlamentu v Beogradu še vedno 26 narodnih poslancev iz Slovenije in vsi ti gospodje pripadajo vladni JRKD ali kakor se po novem imenuje: Jugoslovanski nacionalni stranki, ki ima danes vendar vso moč in vpliv v svojih rokah. Če že kričeče visoke mitnine naenkrat ni mogoče odpraviti, naj bi se vsaj nemudoma znižala na znosno višino.

Naglasiti pa tudi moramo, da mora kmet pri uvozu ali vstopu v mesto na mitnici plačati predpisano mitnino oziroma uvoznino prav od vsega blaga, ki ga uvozi v mesto, brez ozira na to, ali ga tudi proda. Če se pa vrača z neprodanimi pridelki s trga na-

zaj domov, mu nihče ne povrne plačane uvoznine in nihče ga ne vpraša, ali je sploh iztržil kak dinar in ali je pokrtil vsaj visoke dajatve, ki jih je moral prispevati v mestno blagajno v gotovini, ko je zjutraj prihajal v mesto.

V tem pogledu je ubogi kmet popolnoma brez zaščite in ni instance, na katero bi se mogel obrniti. Naše mnenje je, da bi bilo tukaj nedvomno na mestu vsaj nekaj človečanske in sodržavljanske uvidevnosti. Če bi se gotove postavke uvozne tarife znižale, nekatere pa sploh odpravile, bi se nedvomno dosegla vsestranska zadovoljnost. Tako bi se sporazumeli v zadovoljstvu i kmet - producent i meščan - konzument i ljubljanska mestna občina kot glavni interesent. Saj sedaj menda občini niso več potrebni tako visoki dohodki, odkar so se ukinile razne novoletne nagrade, kakor se pripoveduje med meščani. Pustimo kmetu, da dobi za svoj pridelek, ki ga je vzgojil v potu svojega obraza in s krvavimi žulji, vsaj nekaj dinarjev za svoje skromno življenje!

milijonov, tako da znaša že v prvih treh mesecih proračunskega leta primanjkljaj okrog 80 milijonov zlotih, kolikor je znašal približno tudi lani, ko se je vsak mesec zaključil z deficitom okrog 26 milijonov zlotih. Dohodki poljske države padajo vsako leto, dočim o izdatkih istega ni mogoče trditi. Državni dohodki so znašali leta 1929/30 še 3,290 milijonov zlotih, naslednje leto so padli na 2751 milijonov, leta 1931/32 že na 2262 milijonov, predlanskim na 2200 milijonov in lansko leto na 1869 milijonov zlotih, v čemur pa je medtem vstet tudi že del dohodkov notranjega državnega posojila.

Kako bo vlada izravnila tako visok deficit zlasti sedaj, ko jo čakajo s parlamentom vred najnujnejše rešitve vprašanja razdolžitve kmetov, reforme socialnega zavarovanja, izvedbe nove poljske ustave, ublažitve oziroma nadomestitve ogromne škode, povzročene po zadnjih katastrofalnih poplavih, dalje glede odobritve mnogih naknadnih kreditov itd., ni še nikomur točno znano. Predvsem se bo moralo pričeti izvajati v vsem državnem gospodarstvu temeljito, neizprosno štedenje na podlagi izkušenj v preteklih letih. Toda že prvi poskusi sestavljanja bodočega proračuna za leto 1935/36 so pokazali velike težave, ko so se ministrstva hotela držati samo dohodkov, s katerimi se res more računati. Vsa vlada pa je soglasnega mnenja, da se v vojnem proračunu ne more, pa tudi nikakor ne sme varčevati. Sistem varčevanja se bo torej izvajal v drugih proračunskih panogah, kjer se bodo prihranki pač morali na vsak način poiskati in tudi najti. Temeljite preureditve bodo v zvezi z varčevanjem izvršene tudi v vseh državnih ali poldržavnih podjetjih. Kljub izrednemu optimizmu vseh članov vlade se resno govori, da bo vlada le s čudežem kos svoji nalogi, ko hoče spraviti državni proračun v ravnotežje. Pomisliti je treba, da je v bodoče brezpogojno računati s ponovnim padcem državnih dohodkov kot posledico splošnega uboštva prebivalstva, padanja davčnih dohodkov in nazadovanja celotnega narodnega in državnega gospodarstva.

Enaka situacija se opaža tudi v mnogih drugih evropskih državah in povsod vstajajo enake skrbi, kako vpostaviti ravnotežje v zavožene, povsem napačno grajene državne proračune. Z ozirom na tak zapleten gospodarski položaj raznih držav se pričakujejo skorajšnje mnoge vladne krize, ki bodo morda spravile na površje političnega življenja nove ljudi, zmogljive narodne in državne gospodarje, ki bodo kos težkim nalogam in ki bodo rešili svoje narode pred bankrotom. To domnevo potrjujejo tudi izjave raznih objektivnih, v pozitivnem javnem udejstvanju preizkušenih politikov in narodnih gospodarstvenikov, ki pravijo, da vlade, ki niso zmogljive držati proračunskega ravnotežja niti v prvi polovici novega proračunskega leta, morajo pasti na podlagi lastne nezmožnosti najpozneje pri sestavljanju in sprejemanju bodočega državnega proračuna. Težko bo za dotične države predvsem to, da bodo nove vlade, naslednice sedanjih vlad, podedovale za svojimi predhodnicami le po nekaj milijard deficita in brezupne izgleda v bodočnost.

PUSTITE NARODU, DA SI S POŠTENIM DELOM SLUŽI SVOJ VSAKDANJI KRUI!

Kongres Jugoslovanske narodne stranke

za vso državo bo

v nedeljo 14. oktobra 1934. v Beogradu.

Pripravljajte se že sedaj na čim mnogoštevilnejšo udeležbo!

Znižana voznina na železnicah!

Avstrija v načrtih Italije

Predsednik italijanske vlade Mussolini je sklenil, da avstrijsko vprašanje popolnoma podredi imperialističnim ciljem italijanskega fašizma. V bodoče se v ta namen ne namerava posluževati diplomatskih sredstev, temveč hoče Avstrijo povsem vzeti v svoje roke in sicer tako v vojaškem, kakor tudi v političnem pogledu. Ta metoda novega zunanjepolitičnega dela italijanske vlade se je že pričela z nakupovanjem avstrijskega tiska s strani oficijelne Italije. Za sedaj je prešel popolnoma v italijanske roke veliki in razširjeni list »Neues Wiener Journal«. Istodčasno pa so Italijani tudi že prešli na okupacijo avstrijskih industrijskih podjetij in se trudijo, da dobe v svoje roke vse važnejše zavarovalne družbe, vse njihove težnje — in to je najvažnejše — pa so koncentrirane na to, da se polaste svetovno znane družbe »Alpine-Montangesellschaft«.

V političnem pogledu se Italijani trudijo, da v Avstriji ustvarijo svojo vladno skupino. V ta namen naj bi jim poslužila takomenovana »patriotska fronta«, vendar je še vedno odprto vprašanje, kdo naj jo vodi. Mussolini misli na avstrijskega zveznega podkancelarja in voditelja heimwehrovcev kneza Starhem-

berga, ki se trudi, da bi iz heimwehra ustvaril enostavno avstrijsko podružnico fašistične stranke.

V splošnem je v vprašanju povratka Habsburžanov v Avstrijo in na bivši prestol vsa sedanja avstrijska vlada za povratek Habsburžanov, pač pa so še različna mnenja glede taktike. Dočim je kancelar dr. Schuschnigg za direktno habsburško restavracijo potom začasnega regentstva nadvojvode Evgena Habsburškega, je predložil podkancelar knez Starhemberg Mussoliniju drug načrt, ki računa s prehodnim režimom, na čelu katerega bi stal sam knez Starhemberg kot regent z istimi pravicami, kakor jih ima admiral Horthy na Madžarskem. Knez Starhemberg brani svoj načrt s tem, da je v sedanjem resnem času tako za Avstrijo, kakor tudi za Italijo najvažnejše, da se stabilizirajo razmere v Avstriji in se šele na tej podlagi postopno in počasi pripravlja teren za povratek Habsburžanov. To vprašanje je bilo definitivno rešeno ob priliki sestanka Mussolinija s Starhembergom in dr. Schuschniggom dne 21. avgusta t. l. v Italiji, ko bi se bila morala istočasno podpisati tudi tajna vojaškopolična pogodba med Italijo in Avstrijo.

Nova uredba o zaščiti kmeta

Z objavo v »Službenih Novinah« je stopila dne 27. avgusta t. l. v veljavo nova uredba o zaščiti kmeta, s katero se razveljavlja dosedanja tozadevna uredba z dne 22. novembra 1933. Najvažnejše izpremembe v primerjavi s staro uredbo so naslednje:

Doslej ni bilo posebnih določil o omoženih ženskah. Sedaj pa velja zanje določilo zakona le tedaj, če se mora njen mož smatrati za kmeta in če njuno skupno obdavčenje dohodkov izvira pretežno iz poljedelstva.

Izpremenjena je tudi tabela za odplačila in obresti. Predvsem se zniža obrestna mera za dolgove pri denarnih zavodih od 6.02 na 6 in je anuiteta sestavljena bolj praktično; odslej se računa le v celih dinarjih in je prvi obrok 7, najvišji po 12 letih pa 17% (prej 6, ožir. 18.78%, obroki so torej večji v prvih letih). Podobno se izpreminja obrestna mera za dolgove zasebnikov od 3.54 na 3.5, prav tako anuiteta od 6—15, prej 6—17.55%. Nova so določila, kdaj plača dolжник obresti. Lahko jih plača tudi med letom, ne samo ob dospelju. Velja pa še vedno, da prispeva prvi obrok v plačilo dne 15. novembra 1934.

Izpopolnjena so določila glede izdaje novih menic namesto starih. Denarnim zavodom se morajo izdati nove menice s trimesečnim rokom, če ni bil dogovorjen ugodnejši rok, ostalim upnikom pa z enoletnim rokom.

Najvišja meja za dolgove, ki se plačajo po dosedanjih določilih v treh obrokih, se zviša od dosedanjih 1200 dinarjev na 2000 dinarjev, obenem pa podaljša odplačevanje na 4 leta. Tudi za ta plačila velja termin 15. novembra vsakega leta.

Novo je določilo, da ima upnik pravico, da sme v slučaju neplačila obroka zahtevati zanj prisilno plačilo. Za rok se smatra 15. november, odn. 30 dni po tem terminu, kar je novo. Tiste dolžnike, ki bi tri zaporedne obroke plačal le na podlagi prisilne eksekucije, zadene kazenski tem, da se ne more več okoriščati z odredbami te uredbe. Doslej je bilo rečeno, da izgubi pravico do varstva oni dolжник, ki treh zaporednih obrokev ne bi plačal.

Za denarne zavode in sploh za vse upnike izredno težko določilo, da more kmet predčasno plačati svoje dolgove, pa se mu tedaj za vsako skrajšano leto preostali znesek dolga zniža za 2 odstotka, je v novi stilizaciji odpadlo.

Izpremenjena so določila glede sklepov o odgoditvi prisilnih prodaj. Te sklepe je dosedaj izdajalo lahko sodišče v službeni dolžnosti, če mu je bilo znano, da je dolжник kmet. Odslej pa se to izvrši le na zahtevo strank.

Veliko kritike so vzbudila splošna določila o izkazilih, kdo je kmet. Namesto dosedanjih samo splošnih določil, katera oblastva izdajajo ta potrdila, bo obrazec za izkazila predpisan s posebnim pravilnikom. Novost

Zmaj korupcije

Zadušimo ga čim prej, ker bo sicer on zadušil narod in državo

V naši državi, v prelepi Jugoslaviji, imamo v svoji sredi vkorinjenjeno velikansko, usodno zlo, ki neprestano raste in se redi že od prevrata do današnjih dni na škodo nas vseh, na škodo naroda in državnega premoženja. Vsakdanji škandali, tatvine in poneverbe, kakor tudi demoralizacije in protekcije dokazujejo, da je treba zaščititi narod in državo pred nepravilnim in nepoštenim delom na škodo narodnih interesov.

Izdelati, sprejeti in uveljaviti je treba strog zakon proti korupciji, da se tako narod in država zaščitita pred intervencijami in zločinskimi zaplavljanjem ter izropavanjem narodnega in državnega imetja. Ta strogi zakon naj bi zadel vse one, ki so obogateli na nepošten način bodisi v vojni bodisi preko strankarskih zvez bodisi s izkoriščanjem oziroma zlorabljanjem svojih odgovornih.

vplivnih mest, pa naj so to potenci ministri, senatorji in poslanci ali pa če spadajo med bančnike, industrijce in trgovce oziroma celo med uradnike in upokojece.

Zakon mora določati težke, kar najobčutnejše kazni za vse one, ki se pregrešijo proti državi iz osebnega koristolovstva in lastnih sebičnih interesov. Za vse te zločine brez razlike je treba uvesti smrtno kazen na vešalih! Takoj po uvedbi take, edino pravilne in umestne kazni, bi se pričelo varčevati in ščititi narodno in državno premoženje s strani vseh onih, ki imajo po zakonu dolžnost, da vodijo javne posle v korist države.

Ko se bo izdal in uveljavil prej omenjeni in opisani strogi zakon proti vsem korupcionistom, takrat bo mogoče tudi znižati vse vrste davkov, taks, tarifar in ostalih javnih dajatev.

Pred novimi krizami

Pred rekonstrukcijo vlade na Poljskem
Povsod proračunske težave — Drugod ni nič boljše

Maršal Pilsudski se je prejšnji teden nepričakovano vrnil iz svoje poletne rezidence Pikilisz-kov v Varšavo, kjer je takoj sprejel zunanjega ministra Becka, ki je tudi prekinil svoje počitnice ob morju. Oba državnik sta se pogovarjala o vzhodnem paktu in sploh o različnih zunanje-političnih vprašanjih. Splošno prevladuje v političnih krogih prepričanje, da je vprašanje pristopa Poljske k vzhodnemu paktu smatrati za rešeno, ne ve se pa še, v kakšnem smislu.

V notranjepolitičnem življenju Poljske pa je sicer še vedno mrtva sezona. Večina ministrov se nahaja še vedno izven Varšave. Pač pa se nasprotno v varšavskih izvenvladnih političnih krogih resno in nadvse živahno razpravljajo razna politična vprašanja. V prvi vrsti se govori o pripravljeni spremembi na položaju ministrskega predsednika. Dosedanjega predsednika vlade, profe-

sorja Kozłowskega naj bi zamenjal sedanji notranji minister Kościłkowski, za katerim stojijo vsi vodilni in odločujoči vojaški krogi. Do spremembe bi prišlo predvsem tudi v resoru finančnega ministrstva, v katerem naj bi dr. Zawadzkega zamenjal dosedanjí varšavski župan Stefan Starzynski. Zaenkrat še ni znano, kdo naj bi v prednjem primeru postal novi varšavski župan in kdo novi notranji minister.

Čeprav poletne počitnice še niso končane, posvečata tako vladni, kakor tudi opozicijski tisk veliko pozornost in cele kolone raznim gospodarskim vprašanjem, ki čakajo na reševanje vlade. Posebno živo se komentira državni proračun. Znani so rezultati izvajanja državnega proračuna za leto 1934/35 v prvem četrtletju. Dohodki brez notranjega posojila so znašali 437 milijonov zlotih, izdatki pa 514

je tudi, da se lahko nezadovoljna stranka pritoži tudi pri upravnem sodišču in ne samo pri banu, kakor doslej.

Po novi uredbi ne spadajo v to uredbo vsi dolgov do 500 Din na splošno brez ozira na izvor. Doslej je bilo rečeno, da morajo ti dolgov izvirati iz nakupa potrošnih življenjskih sredstev, blaga in obutve, nastali po 20. oktobru 1931. Prav tako ne spadajo po novem pod moč uredbe dolgov, ki so nastali ob nakupu posestev, pa je bila kupna cena določena v gotovi količini kmetijskih pridelkov.

Krog denarnih zavodov, ki niso prizadeti zaradi varstva kme-

ta, se razširja tudi na Privilegirano agrarno banko. Doslej ste bili izvedeni samo Narodna banka in Državna hipotekarna banka. Za denarne zavode pa je važno, da je odpadlo v novi uredbi določilo, da bo stremela vlada, da dobe denarni zavodi, ki bi eskontirali kmetijske terjatve do 50 %, primerna sredstva. Taka obljuba res ni spadala v uredbo z zakonsko močjo, vendar je bila za denarne zavode vsaj podlaga za njih kalkulacijo. Ali ta obljuba sedaj ne bo več držala, bomo še videli.

Novo je določilo v uredbi, da je potrjevanje podpisov nepismenih kmetov takse prosto.

ja in Ivan Rigler, kmet iz Praproč, dočim je bil za delegata za okrajni občni zbor izvoljen g. Franc Levlar, mlekar iz Velikih Lašč.

POLŠNIK.

Kljub raznim oviram, ki so se delale na gotovih mestih, se je vršil preteklo nedeljo 26. avgusta t. l. zjutraj ob 7. uri ustanovni občni zbor krajevnih organizacij tudi pri nas na Polšniku, kjer je bila najprej izvedena članska nabiralna akcija in so naše vrste štele že pred več meseci nad 240 članov. Občni zbor se je vršil ob lepi udeležbi v gostilniških prostorih g. Joahima Povšeta na Polšniku. Strankin program in politični položaj sta nam razložila dva delegata akcijskega odbora stranke za Slovenijo iz Ljubljane, nakar je bil izvoljen pri volitvah naslednji upravni odbor: predsednik g. Franc Trele, posestnik iz Podpolšnika, podpredsednik g. Franc Skrinjar, posestnik z Rodeža, tajnik g. Vilko Humar, trgovec s Polšnika, blagajnik g. Ivan Hribar s Polšnika, odbornika sta gg. Janez Štempihar in Ivan Vozelj, njuna namestnika pa gg. Ivan Juvan s Spodnjega Polšnika in Franc Pe-

trič iz Podmilja, v nadzorstvenem odboru sta gg. Janez Borišek in Martin Tomc iz Kleviš, njuna namestnika pa sta gg. Alojz Borišek iz Sela in Štefan Poznajšek s Polšnika. Za delegata za okrajni občni zbor je bil izvoljen g. Anton Tori, posestnik iz Spodnjih Tep, za njegovega namestnika pa g. Ivan Hribar, posestnik iz Spodnjega Polšnika.

LITIJA

Na informativnem oziroma pripravljalnem sestanku za ustanovitev krajevnih organizacij Jugoslovanske narodne stranke v Litiji, na katerem je razložil preteklo nedeljo 26. avg. popoldne strankin program in ves organizacijski ustroj član akcijskega odbora stranke za Slovenijo v Ljubljani g. Rado Kolman in ki se je vršil v prostorih Frankotove gostilne, je bil soglasno izvoljen skrbno izbran, desetčlanski pripravljalni odbor. V najkrajšem času bo glavno delo in nabiniranje članov končano, nakar bo sklican velik ustanovni občni zbor krajevnih organizacij v Litiji, ki bo obenem tudi dostojna manifestacija naše moči tudi v tem lepem kraju naše domovine.

Iz našega pokreta

Ustanovni občni zbor

krajevnih organizacij Jugoslovanske narodne stranke

v Velenju

bo v nedeljo, 2. septembra 1934 ob 3. uri popoldne v salonu restavracije g. Edvarda Raka.

Glavni izvršilni odbor Jugoslovanske narodne stranke je imel v soboto 25. avgusta t. l. v Beogradu svojo redno sejo. Slovenijo je zastopal predsednik Akcijskega odbora za Slovenijo in podpredsednik Glavnega odbora g. dr. Ivo Potokar. Na seji je bila rešena cela vrsta aktualnih političnih in internih strankinih zadev. Med drugim je bil določen 14. oktober t. l. za dan državnega kongresa Jugoslovanske narodne stranke. Iz Slovenije se bo udeležila kongresa najmanj 150 članska deputacija iz vseh krajev naše ožje domovine.

VELIKE LAŠČE.

V nedeljo 26. avgusta t. l. zjutraj se je vršil v prostorih tukajšnje gostilne »Vatikan« ob krasni udeležbi članstva in somišljenikov iz vseh vasi naše občine ustanovni občni zbor krajevnih organizacij Jugoslovanske narodne stranke za občino Velike Lašče. O programu Narodne stranke, o njenem razvoju in z ozirom na to tudi o seda-

nem političnem položaju, je poročal v daljšem, temeljitom govoru član akcijskega odbora g. Drago Kornhauser iz Ljubljane. Pri volitvah je bila izvoljena naslednja uprava krajevnih organizacij: predsednik g. Ivan Tomšič, posestnik iz Stop, podpredsednika sta gg. Ludvik Hiti, posestnik z Roba in Jože Bavdek, posestnik iz Ulake, tajnik je g. Franc Ivanc, posestnik iz Stop, blagajnik je g. Peter Saksida, mizar iz Baučeva, odborniki so gg. Tomine Gorjup, posestnik iz Gorenjih Poljan, Alojzij Grebenc, posestnik iz Pušč, Ivan Zakrajšek, čevljar iz Gradišča, Anton Zakrajšek, mizar iz Srebetnika, Janez Marolt, mizar iz Dolenje Podpoljane, Janez Jelenc, posestnik iz Velikih Lašč, Janez Gradišar, kmet iz Kneja, Janez Praznik, kmet iz Velike Slivnice, Franc Marolt, kmet iz Junč, Alojz Praznik, kmečki sin iz Marinč, Feliks Peterlin iz Dolšakov, Andrej Krašovec, kmet iz Podstrmca, Franc Dolšak, kmet iz Vintarjev, Ivan Puh, kmet z Roba, Ivan Kaplan, kmet iz Mallega Osolnika in Ant. Nered, gostilničar iz Mohorja. Njihovi namestniki so gg. Engelbert Peterlin, gostilničar z Roba, Anton Korošec, kmet iz Stop, Matija Tomažin, kmet iz Pušč, Ivan Stritar, krojač iz Malih Lašč, Jože Somrak, kmet iz Logarjev in Janez Ivanc, kmet iz Zgonč. V nadzornem odboru so gg. Jože Zakrajšek, kmečki sin iz Prhajevega, Viktor Adamič, kmet iz Kne-

Po svetu in domovini

Na madžarsko-jugoslovanski meji so pričeli v zadnjih dneh nekateri madžarski obmejni organi zopet izzivati incidente s tem, da izvajajo nasilstva nad našimi državljani, ki niso ničesar zakrivali. — Naša vlada je ukrenila vse potrebne korake, da se zadeva uredi.

Avstrija bo baje zaprosila pri Društvu narodov za novo mednarodno posojilo v znesku 200 milijonov šilingov, ki ji bo verjetno tudi dovoljeno. Denar bo porabila za kritje stroškov in škode pri udušitvi obeh letošnjih revolucij v državi.

Odnosaji med Albanijo in Jugoslavijo so se v zadnjem času znatno izboljšali, izredno poslabšali pa so se med Albanijo in Italijo, ki je smatrala Albanijo

za svojo popolno kolonijo. Albanci so se pričeli zavedati stvarnega položaja, ki je nastal s podpisom balkanskega pakta, ker so vendar balkanska država. Baje se bo v kratkem pričela graditi železniška proga, ki bo vezala albansko prestolnico Tiranu s Skopljem.

Rusija in Japonska se s tako naglico oborožujeta in pripravljata na vojno, da ni nobenega dvoma več, da visi ta oboroženi konflikt že v zraku. Ob vsej mandžurski meji grade desetisoči delavcev in vajakov utrdbe in strelske jarke.

— Olajšave za dolžnike Državne hipotekarne banke. Uprava banke je sklenila na seji 16. t. m. nuditi svojim dolžnikom olajšave pri plačevanju dolgov. Olajšave sesto-

je v zmanjšanju obrestne mere od 8 na 7 odstotkov letno pri dolgoročnih hipotekarnih posojilih fizičnih oseb, v možnosti podaljšanja roka plačevanja hipotekarnega posojila na novih 5 let s pogojem, da rok odplačevanja ni bil že prej podaljšan, in v možnosti kapitaliziranja zaostalih dolžnih obresti s pogojem, da kapitalizirana vsota ne znaša več kakor 20 odstotkov prejšnje vsote dolga in da dolg po izvršenem kapitaliziranju ne prekorači višine začetnega zadolženja. Naposled morejo dolžniki banke svoja menična posojila, ki so jim bila odobrena pred 16. avgustom letos, podaljšati na 10 let, računajoč od dneva izkoriščenja posojila. Da se lahko poslužijo teh olajšav, mora dolžnik predložiti zadevno prošnjo na Državno hipotekarno banko v Beogradu, odnosno na katero podružnico ali pa agenciji. Zmanjšanje obrestne mere bo veljalo po 1. septembru letos. Olajšave plačevanja, ki jih obsega ta odlok, se nanašajo samo na fizične osebe. Poslužiti se jih morejo dolžniki, ki imajo dolgoročno hipotekarno posojilo, odobrena po 31. avgustu l. 1931. Ako dolžnik, ki bi rad izrabil katero izmed navedenih olajšav, ne vplača dveh zaporednih letnih rokov, izgubi pravico na olajšavo. Ta odlok je sprejela uprava Državne hipotekarne banke o priliki zadnjih posvetovanj hipotekarnih dolžnikov tega zavoda, na katerih se je zahtevalo olajšanje dolgovnega odplačevanja.

— Zadnja neurja so povzročila v raznih krajih Slovenije novo občutno škodo na poljskih in vrtnih pridelkih. Marsikje je prišlo do povodenj, vendar so se vode kmalu odtekle. Po neurjih je bila zlasti močno prizadeta Dolenjska.

— V borbi za obstanek. Ob narasli Dravi je lovil pretekli torek plavajoči les, ki ga pobira na bregovih ob svojem zgornjem toku besneča reka, zidar in posestnik Andrej Križaj iz Kamnice in ga s pomočjo svoje žene spravljal na breg. Nenadoma pa je omahnil v strugo in pred očmi obupane žene utonil. Zapušča tri nepreskrbljene otročice.

— Letošnja vinska letina v štajerskih vinogradih, zlasti v Slovenskih goricah, bo, po sedanjih kakovosti grozdja sodeč, izvrstna, pač pa bo letos vina zelo malo.

Poravnajte takoj naročnino!
le od nje je odvisno izhajanje lista!
Številka poštno čekovnega računa je:
12.042.

Radivoj Peterlin-Petruška:

26

K mätuški Rusiji

Ne vem kako je to, da se človeku hipoma omehča duša, da bi kar tako naenkrat rekel vsemu svetu brat in ga objel. Tako je zdajle pri srcu tudi meni.

Iz žepa potegnem dnevnik in preberem še enkrat pesmico, ki sem jo zložil sinoči o lepi, mladi Grkinji:

V Patrasu pri vodnjaku.

Ah, kot nimfa nebeško prekrasna
je z majoliko v roki tu stala:
Grkinja ponosno prijazna
mi iz majolike piti je dala.
In oči te črne peklenske
so gledale sladko udano,
grehov bi se spovedal skesano
v objemih te ženske...
A objela se nisva,
ker razumela se nisva,
le oči so med seboj se umele,
le oči med seboj se objele.

Vedno bolj in bolj se dani in z mostička vidim skoraj ves stopetindvajset metrov dolgi in dvaintrideset metrov široki Korintski zaliv. Na njegovi obali se v zavetju temnih gora in pečin bleščijo trgi Navpaktos, Galaksidi, Egion in Novi Korint.

Korinta, starodavnega Korinta ni več, le par razvalin te spominja na nekdanjo slavo tega mesta, kate-

Mesto je stalo med dvema morjema na zemeljski ožini Istmu pod severno steno petstopeninsedemdeset metrov visoke gore z gradom Akrokorintom na vrhu. Baje ga je štirinajststo let pred Kristom ustanovil bogokletni Sizif, ki so ga bogovi kaznovali, da mora po smrti vlačiti skalo na hrib, ki se mu pod vrhom vedno zvali nazaj v dolino tako, da so njegove muke neskončne. Imelo je tri pristanišča: Lekejon v Korinskem zalivu, zvezan z mestom s tri kilometre dolgim zidom, Kenhrej in Shenos pa v Saronskem (Eginskem) zalivu.

V mestu sta cveteli trgovina in obrt. Feničani so imeli tukaj svoje barvarne in predilnice. Izdelovali so svoje znamenite škrlatnordeče tkanine in vezli preproge. Korinčani so častili menda vse tedaj znane bogove stare Helade, v posebni časti pa so imeli Melikerto, Ateno in Afrodito. Tudi Pozejdon in drugi morski bogovi so prišli v tem pristaniškem mestu na svoj račun.

Korint je bil kot mesto v prvi vrsti trgovcev in bogatašev silno pohlepen in častilakomen. Rad bi igral vedno glavno vlogo, a kaj, ko sta mu bile na poti Atena in Sparta. Hotel jih je uničiti ali vsaj oslabiti, pa se je zvezal z dorijskimi državami proti Atenam (Peloponeška vojna), potem pa z Atenami proti Sparti (Korintska vojna). V bojih je bilo mesto velikokrat razdejano do tal. Čez enajst stoletij je vojske Grkov, Perzijcev, Rimljanov, Gotov, Slovanov, Frankov in Turkov ter Benečanov, in vsi so ga teptali s kopiti svojih konj.

Njegov naslednik, Novi Korint, leži pet kilometrov od njega proti severovzhodu ob Lutraškem zalivu in

ima samo pet tisoč prebivalcev. Z železnico je zvezan z največjo grško lukso Pirejem in z ostalimi grškimi pokrajinami, tako da se mu obeta lepa bodočnost.

Solnce se je vzpelo nad gore in ozarilo celo najtemnejše in tudi najpustejše kotičke krasne Helade. V jutranji sapi se je morsk gladina razigrala in zdaj lesketa v solnčnih žarkih vsa kakor bi bila posejana z milijardami bisernih školjk. Ribiške ladje s priprosto razpetimi jadri hite mimo nas, voda se jim peni pod nosom in veselo poskakujejo kakor bi se pripravljale na ples. Beli galebi letajo okrog njih, se spuščajo strmo glavo k valovom in spet poženo visoko v sinjino neba. Par malih ptičk je priletelo z obrežja in sedlo na vrvi jambora. Tako mirno sede in čeblija med seboj, kakor bi bila ladja le njihova last. Tulenje parnika jih prežene: bližamo se Istmu in obenem Korintskemu prekopu.

Istmus je približno osemdeset metrov visoka in na najožjem mestu šest kilometrov široka zemeljska ožina, ki veže Peloponeški polotok z ostalo Grčijo. Na Istmu je nekdanj stal tempel Pozejdona in tu so se vršile v starih časih znamenite Istmiške igre, ki so bile posvečene njemu. Tu so vsaki dve leti tekmovali najboljši otroci Grčije v borbi, teku, telovadbi, metanju kopja in diska in v konjskih dirkah. Del iger je bil posvečen Muzam, na katerem so tekmovali govorniki, pesniki in glasheniki. Venec zmage je bil najprej spleten iz smrekovih in jelkovih vejic, pozneje pa iz bršljina. Marsikdo je bil odlikovan tudi s palmovo vejico. Istmiške igre so bile prve za Olimpijskimi, ki so se pa vršile le vsaka štiri leta.